

כתב „העולם הזה“ השתתף בהסרמת סצ'נה טראגית שהככה

שיחיקתי ב„בן-נח

מאת אלי תבור -

פיג'מה בראש

כשלארשי טורית, עשויה מבד פיג'מה מודרני, אני מתפעל מקלנס רומאי שהשתתף בהסרמת בן-נח.

כד מודעות הפורסומת וכרות התעמולה שראיתי בחיי אני זוכר מודעה צנועה, שהופיעה בספר על ההיסטוריה הקצרה והמפוארת של הקולנוע. לא נאמר בה הרבה, אבל מה שנאמר דיבר בלתי-התחבטות, היה שחקן קולנועי פרסום עושה-ההצלחה כרוכים יחד בעיסוק חדש זה. הבלתי-ידועים והבלתי-מנוסים זוכים בעלי הדפנה יחד עם השחקנים המנוסים. עתה הוא תור הזהב — היה שחקן קולנועי תן לי מיליונים להריע להופעתך על הבד! היה ידוע בארמונות הגדולים ובצריפי דלת-העם!

איפה אפשר למצוא בימינו מודעות משכ-נעות כאלה? הפרסום אינו עוד מה שהיה פעם. בעצם, גם הקולנוע לא. אם ברצונך לזכות כיום בפרסום, בעושר ובשמחת ה-הצלחה, לתת למיליונים להריע להופעתך על הבד, אין עוד צורך בכשרון של מאלרן בראנדו או בהיצוניות של קלארק גיבל, גם לא במודעות פרסום. מספיק אם אתה חבר הפועל ירושלים או חבר מפא"י בבאר-שבע — הדרך לקולנוע פתוחה לפניך. לחברי מפא"י בקרית-אנו קשה יותר להגיע ל-ההילה. בלתי-מפגתיים הם הסרי סיקויים לחלוטין.

בעתונות נכתב כי קטעים מסרטה של חברת מטר גולדוין מאיר, בן-חור, יצולמו גם בארץ, בערב הפסח. האמת היא שלא דקא תקציב 12 מיליוני הדולארים של הסרט, או הברתם של צ'ארלסטון הסטון וחיה הררית הם שקסמו לי. מעל לכל היתה זו השאיפה לאמנות קולנועית צרופה. סוף-סוף, לא בכל פסח מצלמים סרט כמו בן-חור בארץ.

הודותי לחייג את מספר הטלפון של מלון דן, וביקשתי לדבר עם מר מיכה נבון. לא העזתי לפנות ישר אל במאי-המשנה האמריקאי, האחראי לצילומים בארץ. מיכה נבון, בעל שם של רבי-סמל ודרגה של רב-סרן בצה"ל, המשמש בתפקיד מנהל הייצור של הסרט בארץ, הוא ישראלי קודם כל. כישראלי, ידעתי שהוא יבין יותר את הכמיהה לאמנות הקולנועית הצרופה של הנוער הישראלי.

הצגתי את עצמי בפניו וברטט של נערת-זוהר העומדת בפני צילום-המבחן הראשון שלה, ביקשתי ממנו להואיל להשתדל לשכנע את מר אנדריו מרטון, במאי-המשנה של הסרט, לתת לי הזדמנות להיות ידוע בארץ-מונות גדולים ועשירים ובצריפי דלת-העם. „סלפן אלי בעוד יום ותקבל תשובה“, אמר מיכה נבון מהעבר השני. בלילה בו עמד להיחרץ גורל הקריירה הקולנועית שלי נדדה שתי מעיני.

כוכב, עדי-אף הוליווד

כנתי את עצמי להצית-הריסר ראיו-נות ולתריסר מבחני-בד, למדתי על פה את כל המונחים המקצועיים בשפת המפיקים והבמאים, כדי למונע איהבנות ביני לבין הבמאי. למחרת חייגתי בעצבנות את מספר הטלפון של מלון דן. כוכבי קולנוע אינם גולדים ביום אחד. דרושים לכך לפחות יומיים. „אין לי תשובה בשבילך“, הודיע לי מיכה נבון, „שלחנו מב-רק בענין שלך להוליווד ואני צריך בכל רגע לקבל תשובה. צלצל אלי בבקשה מחר עוד פעם.“

האדונים האדירים של חברת מטרו בהו-ליבוד לא יכלו כנראה להגיע לכלל הסכמה,

איזה תפקיד בדיוק ראוי להעניק לי בין שלושת אלפי הניצבים שיצולמו במבואות ירושלים במשך דקה אחת שלימה. יתכן שעד הצגת הבכורה של הסרט הם יחליטו לענות לי בשלילה. זו ודאי תהיה הפתעה גדולה עבורם לראות אותי בכל זאת בסרט. מי שסבור כי חיי שחקן קולנוע קלים הם, למד על חיים אלה ודאי רק מתוך הסיפורים על רצח מאהבה של לנה טרנר. במציאות הם הרבה יותר קשים. ביום ה-הסרטה, בשעה שבע בבוקר, כבר המה שטח הצילומים במבואות ירושלים כמו רחוב דיוגנוף בתל-אביב במוצאי-שבת.

אנדריו מרטון, היהודי ההונגרי שהקסים אותנו בסצנות ההמוניות שביים בהקן לנשק, עמד על כביש ירושלים, לבוש במדי הצבא האמריקאי של מלחמת העולם הראשונה, כשבידו מכשיר-קשר חקי טוקי. הוא הביט במכוניות-המשא הראשונות שהגיעו מירושלים, מתוכן קפצו כל ילדי בתי-הספר הי-עממיים בכירה, שסיימו את הכנת שיעורי חופש הפסח למרות שהשעה היתה מוקדמת מאוד, כבר רתח מרטון מבעט. „מי צריך כל כך הרבה ילדים? נאנח, בקול של אדם שאשתו ילדה לו חמישיה. „אמרתי להם שאני רוצה אנשים מבוגרים.“

סדרני הפועל ירושלים, להם נמסר תפקיד ארגון הניצבים, ניסו להרגיע אותו: „עוד מעט יבואו גם המבוגרים. ילדים קמים מוק-דם יותר.“ צחח הטכנאים האיטלקיים עסק בהכנת כל האביזרים הדרושים להסרטה. עירומים כמעט לגמרי, כשרק מכנסי חקי קצרים לגופם, אלה

סילבנו מנגנו באורז-המר, גזרו האיטלקים במספרים-לגזימת-צפרנים כמה קילומטרים של בדי יוטה צבעוניים. יתרם התקינו סכי כות בידואיות צבעוניות אמיתיות על דבשות תריסר גמלים בידואים אמיתיים. איש לא היה מופתע יותר מצורת הסככות מאשר הבידואים האמיתיים, בעלי הגמלים.

העיקר שהכסף בכיס

כעבור שעה קלה כבר יכלו צופי הצבא העיראקיי-ירדני המאוחד נבני סמור אל, בצד הירדני של הרי ירושלים, להכריז בשקט גמור על מצב הכן. שירה ארוכה של מכוניות משא התפתלה מירושלים עד לשטח ההסרטה. הפעם לא היו בהם רק ילדים.

חברי התנועה המאוחדת, בתלבושות של הפגנת האחד במאי; סטודנטים מהפקולטה לפדגוגיה, במכנסי דונגריז; גובי חברת ה-חשמל עם תיקי עור מבריקים; כל תושבי שכונת הבוכרים ושיכונני עולי כורדיסטאן; מחצית ערביי אבו-גוש, שהביאו עמם תריסר עתרים מכפרם לחזות במאורע — כל הכבודה קפצה מהמכוניות והתרכזה בצלע ההר, ליד הכביש.

כולם היו חגיגים וזורחים, מלאי מרץ ולהט חלוצי. האן מרטון לא קיבל חינוך חלוצי מימיו. הוא כלל לא התלהב מגל ההתנדבות הפתאומי להופיע מול מצלמתו.

יהודית המשוהררת היא גידי פספל (שמאל) שהשתחררה מייגאל מוסינוב, מתבוננת במזכירתו של הבמאי האמריקאי, הצובעת את שפתייה, לקראת ההסרטה, בשפתון מתוצרת אבי אשתו החדשה של ייגאל.

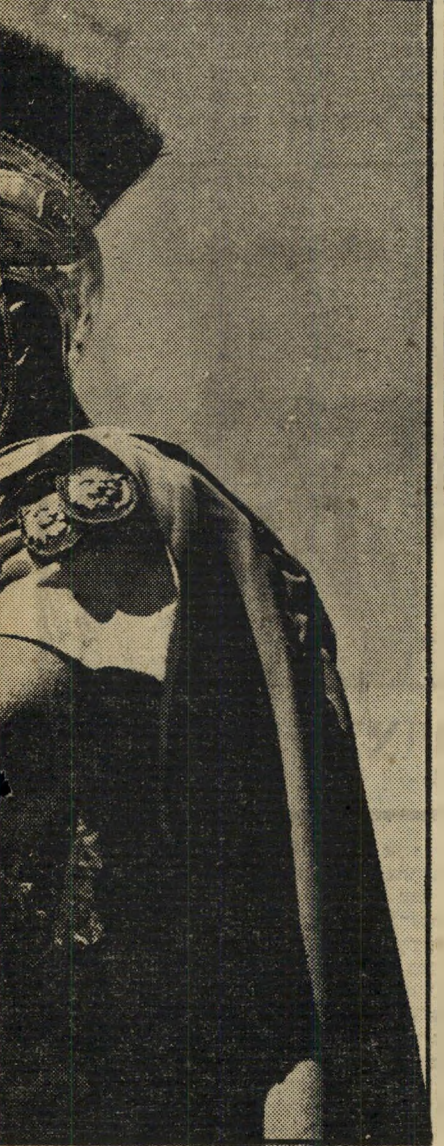
נס רומאי היה כה אנדריו מרטון, במאי-המשנה היהודי-אמריקאי, מי מוצא הונגרי, בוחן את תני החטיבה ואת שאר פריטי הלבוש של הקלנס הרומאי, איש הפועל ירושלים. על כתפו של מרטון מכשיר קשר.

הוא מהולית „תורני עמי שאת בשום לריב בי הק אבוב שבועת מעל מרט בושות לרגל שבי אברג זכו לדרך סמואל לירוש השא החל בהת אחד, על ע היטה מיועד הצלחה והלכו לא לה ראת סיות

„אני לא אקבל אף אחד! אני אשלה את כולם חזרה!“ צעק, „אמרתי בפירוש להביא תלבושות, הבטיחו לי שכולם יבואו בתלבו-שות. כולם באו לי כמו לפיקניק.“ הוא תפס אשה מבולבלת ובלגונית, שהתי קשטה במשקפי שמש ובשמלת משי פרו-חוניית, אחז בורוצה והעמיד אותה מול הה-מון. עורקי צחארו איימו להתפוצץ: „אתם השתגעתם כאן כולכם?“ צחח, „בתלבושת כזאת הלכו לפני שלושים שנה בהוליווד ולא לפני אלפיים שנה בעליה-לרגל לירור-שלים.“

דבריו היו נכונים מאד מבחינה היסטורית. אבל הם לא עשו כל רושם. הוא צעק באני-גלית ואף אחד כמעט לא הבין אותו. רק האשה האומללה, שהכינה את תלבושת ה-קוקטייל הפרחנית שלה במשך שבוע שלם, פרצה בבכי. היחידים שלא התרגשו היו סדרני הפועל ירושלים. 35 אלף הלי, שי-קיבלו עבור ארגון הניצבים, כבר היו בכיסם. הם החליטו להראות למרטון שהם מבינים קצת יותר טוב ממנו איך עושים סרטים. „הכל יהיה בסדר!“ צעקו על הבמאי, תן לנו לסדר את זה.“

גופיות מדפני 2000 שנה לא רציתי להרגיז את מרטון בתל-בושת המאה העשרים שלי. מצאתי את מיכה נבון, חבוש בכובע צופים רחב-שוליים.

ארמיקוס רומאי משה ויסנר, שו-הפך תוך דקות שלגון ישראלי, תוצרת המגה העשירים. איפה כת